Valiokunnan mietintö LaVM 10/2017 vp─ HE 252/2016 vp

Lakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle tutkintavankeuden vaihtoehtoja ja järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle tutkintavankeuden vaihtoehtoja ja järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 252/2016 vp): Asia on saapunut lakivaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- hallitusneuvos Ulla Mohell, oikeusministeriö
- hallitussihteeri Juho Martikainen, oikeusministeriö
- esittelijäneuvos Anu Rita, Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
- lääkintöneuvos Tuija Kumpulainen, sosiaali- ja terveysministeriö
- poliisiylitarkastaja Stefan Gerkman, sisäministeriö
- laamanni Jyrki Kiviniemi, Lapin käräjäoikeus
- käräjätuomari Ritva Eerola, Pirkanmaan käräjäoikeus
- valtionsyyttäjä Leena Metsäpelto, Valtakunnansyyttäjänvirasto
- kihlakunnansyyttäjä Krista Soukola, Itä-Uudenmaan syyttäjänvirasto
- pääjohtaja Esa Vesterbacka, Rikosseuraamuslaitos
- poliisitarkastaja Tuomas Pöyhönen, Poliisihallitus
- johtaja Tuomo Junkkari, Vantaan vankila
- ylikomisario Heikki Porola, Helsingin poliisilaitos
- rikoskomisario Jan Fordell, Lapin poliisilaitos
- johtaja Jaana Leipälä, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- johtaja Anneli Pouta, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- asianajaja Mikko Ruuttunen, Suomen Asianajajaliitto
- puheenjohtaja Jari Tuomela, Vankilavirkailijain Liitto VVL r.y.
- professori Mikko Vuorenpää

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- valtiovarainministeriö
- Turun hovioikeus
- Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalue
- Oulun vankila
- Kriminaalihuollon tukisäätiö

Valmis
5.0

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pakkokeinolakia, rikoslakia, tutkintavankeuslakia, vankeuslakia, henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annettua lakia ja syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annettua lakia.

Pakkokeinolain säännöksiä tutkintavankeuden vaihtoehdoista täydennettäisiin lisäämällä lakiin säännökset tehostetusta matkustuskiellosta ja tutkinta-arestista. Tuomioistuin voisi määrätä rikoksesta epäillyn vangitsemisen tai vangittuna pitämisen sijasta teknisin välinein valvottuun tehostettuun matkustuskieltoon, jos matkustuskielto olisi riittämätön pakkokeino ja muut pakkokeinolaissa säädetyt edellytykset täyttyisivät. Tehostettu matkustuskielto voitaisiin määrätä ennen vastaajan tuomitsemista rangaistukseen. Sen jälkeen kun vastaaja olisi tuomittu ehdottomaan vankeusrangaistukseen, tuomioistuin voisi vangitsemisen tai vangittuna pitämisen sijasta määrätä tuomitun henkilön teknisin välinein valvottuun tutkinta-arestiin, jos pakkokeinolaissa säädetyt edellytykset täyttyisivät ja tuomittu rangaistus olisi vähemmän kuin kaksi vuotta vankeutta. Tutkinta-arestia ei siten voitaisi käyttää kaikkein törkeimmissä rikoksissa.

Edellytyksenä tehostetulle matkustuskiellolle ja tutkinta-arestille olisi muun muassa, että rikoksesta epäilty tai tuomittu sitoutuisi noudattamaan hänelle asetettuja velvollisuuksia ja että niiden noudattamista voitaisiin pitää todennäköisenä rikoksesta epäillyn tai tuomitun henkilökohtaisten olosuhteiden ja muiden vastaavien seikkojen perusteella. Tutkinta-arestiin liittyisi aina velvollisuus pysyä asunnossa tai muussa asumiseen soveltuvassa paikassa tuomioistuimen ratkaisusta ilmenevinä aikoina. Tehostetussa matkustuskiellossa tällaisen velvoitteen määrääminen olisi tuomioistuimen harkinnassa.

Tutkinta-arestin valvonnasta vastaisi Rikosseuraamuslaitos. Myös molempien pakkokeinojen teknisestä valvonnasta vastaisi Rikosseuraamuslaitos. Jos tehostettuun matkustuskieltoon tai tutkinta-arestiin määrätty henkilö rikkoisi hänelle asetettuja velvollisuuksia, hänet voitaisiin pidättää ja vangita. Lievissä rikkomustapauksissa tutkinta-arestiin määrätylle voitaisiin antaa kirjallinen varoitus.

Tutkintavankeuslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että aikaa, jonka tutkintavankia voitaisiin säilyttää poliisin ylläpitämässä säilytystilassa, lyhennettäisiin nykyisestä ja säilyttämisen edellytyksiä tiukennettaisiin.

Muihin muutettavaksi ehdotettuihin lakeihin tehtäisiin pakkokeinolain muutosten edellyttämät muutokset.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Esityksessä on kyse kahden uuden tutkintavankeuden vaihtoehtona olevan pakkokeinon, tehostetun matkustuskiellon ja tutkinta-arestin, lisäämisestä pakkokeinolakiin. Esityksen mukaan tuomioistuin voisi määrätä rikoksesta epäillyn vangitsemisen tai vangittuna pitämisen sijasta teknisin välinein valvottuun tehostettuun matkustuskieltoon, jos matkustuskielto olisi riittämätön pakkokeino ja muut pakkokeinolaissa säädetyt edellytykset täyttyisivät. Tehostettu matkustuskielto voitaisiin määrätä ennen vastaajan tuomitsemista rangaistukseen.

Sen jälkeen kun vastaaja olisi tuomittu ehdottomaan vankeusrangaistukseen, tuomioistuin voisi vangitsemisen tai vangittuna pitämisen sijasta määrätä tuomitun henkilön teknisin välinein valvottuun tutkinta-arestiin, jos pakkokeinolaissa säädetyt edellytykset täyttyisivät ja tuomittu rangaistus olisi vähemmän kuin kaksi vuotta vankeutta.

Edellytyksenä tehostetulle matkustuskiellolle ja tutkinta-arestille olisi muun muassa, että rikoksesta epäilty tai tuomittu sitoutuisi noudattamaan hänelle asetettuja velvollisuuksia ja että niiden noudattamista voitaisiin pitää todennäköisenä rikoksesta epäillyn tai tuomitun henkilökohtaisten olosuhteiden ja muiden vastaavien seikkojen perusteella. Erona näiden pakkokeinojen välillä olisi erityisesti se, että tutkinta-arestiin liittyisi aina velvollisuus pysyä asunnossa tai muussa asumiseen soveltuvassa paikassa tuomioistuimen ratkaisusta ilmenevinä aikoina. Tehostetussa matkustuskiellossa tällaisen velvoitteen määrääminen olisi tuomioistuimen harkinnassa. Jos tehostettuun matkustuskieltoon tai tutkinta-arestiin määrätty henkilö rikkoisi hänelle asetettuja velvollisuuksia, hänet voitaisiin pidättää ja vangita. Lievissä rikkomustapauksissa tutkinta-arestiin määrätylle voitaisiin antaa kirjallinen varoitus. Tehostetussa matkustuskiellossa ja tutkinta-arestissa toimeenpantu vapauden rajoitus vähennettäisiin lopullisesta määräaikaisesta vankeusrangaistuksesta.

Lakivaliokunta pitää kannatettavana esityksen tavoitetta vähentää tutkintavankeuden käyttöä sellaisissa tilanteissa, joissa rikoksesta epäillyn tai tuomitun vapautta vähemmän rajoittavat pakkokeinot olisivat mahdollisia ja niitä voitaisiin käyttää tutkintavankeuden tarkoitusta vaarantamatta. Tehostetun matkustuskiellon ja tutkinta-arestin käytöllä on perusteltua pyrkiä vähentämään niitä haittavaikutuksia, joita tutkintavankeus aiheuttaa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös tutkintavankeuslakia siten, että aikaa, jonka tutkintavankia voitaisiin säilyttää poliisin ylläpitämässä säilytystilassa, lyhennettäisiin nykyisestä pääsääntöisestä enimmäisajasta eli neljästä viikosta seitsemään päivään. Tutkintavankia ei saisi pitää poliisin säilytystilassa seitsemää vuorokautta pidempää aikaa, ellei siihen ole poikkeuksellisen painavaa, tutkintavangin turvallisuuteen tai erillään pitämiseen liittyvää syytä.

Lakivaliokunta pitää lähtökohtaisesti tärkeinä myös ehdotettuja säännöksiä koskien poliisin säilytystiloissa tapahtuvaa tutkintavankien säilytysajan lyhentämistä. Niillä pyritään panemaan täytäntöön ne lukuisat kannanotot, joita kansainväliset ihmisoikeuksien valvontaelimet ja eduskunnan oikeusasiamies ovat tutkintavankien säilyttämisen osalta antaneet.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Tutkintavankien sijoittaminen

Edellä selostetuin tavoin 3. lakiehdotuksessa tarkoitettua tutkintavankeuslain (768/2005) 2 luvun 1 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että aikaa, jonka tutkintavankia voitaisiin säilyttää poliisin ylläpitämässä säilytystilassa, lyhennettäisiin nykyisestä pääsääntöisestä enimmäisajasta eli neljästä viikosta seitsemään päivään. Tutkintavankia ei saisi pitää poliisin säilytystilassa seitsemää vuorokautta pidempää aikaa, ellei siihen ole poikkeuksellisen painavaa, tutkintavangin turvallisuuteen tai pakkokeinolain 2 luvun 5 §:n 1 momentin 2 b kohdassa tarkoitetusta asian selvittämisen vaikeuttamisvaarasta aiheutuvaa erillään pitämiseen liittyvää syytä.

Voimassa olevan tutkintavankeuslain 2 luvun 1 §:n mukaan tutkintavanki on sijoitettava syyteasiaa lähimpänä sijaitsevaan tutkintavankilana toimivaan vankilaan. Vangitsemisesta päättävä tuomioistuin voi pidättämiseen oikeutetun virkamiehen esityksestä päättää, että tutkintavanki sijoitetaan poliisin ylläpitämään säilytystilaan, jos se on välttämätöntä tutkintavangin erillään pitämiseksi tai turvallisuussyistä taikka jos rikoksen selvittäminen sitä erityisesti vaatii. Pykälän mukaan tutkintavankia ei saa pitää poliisin säilytystilassa neljää viikkoa pitempää aikaa, ellei siihen ole erittäin painavaa syytä. Suurin osa tutkintavangeista on sijoitettu tutkintavankiloihin, mutta noin kuudesosaa tutkintavangeista säilytetään tutkintavankeuden alkuaikoina vangittuna poliisin säilytystiloissa.

Esityksen taustalla on tutkintavankeuden järjestämistä pohtineen työryhmän ohjausryhmän linjaus, jonka mukaan tavoitteena Suomessa on, että tutkintavangit siirretään välittömästi vangitsemisoikeudenkäynnin jälkeen vankilaan.

Esityksen mukaan (HE, s. 6) kansainväliset ja kansalliset valvontaelimet ovat esittäneet useissa yhteyksissä arvostelua tutkintavankien säilyttämisestä poliisin tiloissa. Euroopan neuvoston kidutuksen ja epäinhimillisen kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi toimiva komitea (CPT) kävi Suomessa viidennellä määräaikaistarkastuksella syksyllä 2014. Komitea kehottaa selonteossaan Suomen viranomaisia ryhtymään ripeästi toimiin, joilla tutkintavankien säilyttäminen poliisivankiloissa päättyisi. CPT:n selonteossa kiinnitetään huomiota muun muassa poliisivankiloihin sijoitettujen tutkintavankien mahdollisuuksiin osallistua toimintoihin ja ulkoiluun ja saada terveydenhuoltopalveluja. Vangit viettävät aikansa selleissä lukuun ottamatta ulkoilua ja mahdollista suihkussa käyntiä. Ulkoilumahdollisuudet ovat yleensä tosiasiallisesti vähäiset, ja erilaisiin sellin ulkopuolella järjestettäviin toimintoihin osallistuminen hyvin rajoitettua. CPT:n valtuuskunta kävi kesäkuussa 2016 Suomessa lyhyellä tarkastuskäynnillä. Käyntinsä yhteydessä CPT:n valtuuskunta edellytti, että suositukset pannaan täytäntöön mahdollisimman pian.

Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen täytäntöönpanoa valvova YK:n kidutuksen vastainen komitea (Committee against Torture, CAT) on Suomea koskevan viidennen ja kuudennen määräaikaisraportin (CAT/C/FIN/5—6) loppupäätelmissään kehottanut Suomea muutta-

maan lainsäädäntöä siten, että tutkintavangit siirrettäisiin nykyistä nopeammin poliisin säilytystiloista vankiloihin.

Kun esitutkinnan selvittämisvastuu ja vastuu tutkintavangin olosuhteista ja säilyttämisestä ovat samalla taholla, järjestelyssä piilee valvontaelinten näkemyksen mukaan tutkintavangin painostamis- ja lahjomisvaara. Vaikka tällaista painostamisvaaraa ei konkreettisessa yksittäistapauksessa olisikaan osoitettavissa, valvontaelimet katsovat, että pelkkä mahdollisuus antaa aiheen arvostelulle. Myös Euroopan neuvoston vankilasääntöjen mukaan tutkintavankeja ja vankeja tulisi lähtökohtaisesti pitää ainoastaan vankiloissa.

Myös eduskunnan oikeusasiamies on useiden poliisivankiloihin kohdistuneiden tarkastustensa yhteydessä kiinnittänyt huomiota poliisivankiloiden huonoon kuntoon ja soveltumattomuuteen vapautensa menettäneiden pidempiaikaiseen säilytykseen. Poliisivankiloiden olosuhteiden on yleensä todettu soveltuvan vain henkilöiden lyhytaikaiseen säilytykseen. Oikeusasiamies on kiinnittänyt huomiota ulkoilutilojen ja tapaamistilojen puutteellisuuteen tai jopa puuttumiseen kokonaan.

Lakivaliokunta pitää tärkeänä esityksen tavoitetta lyhentää poliisin säilytystiloissa tapahtuvaa tutkintavankien säilytysaikaa. Lakivaliokunta katsoo, että tutkintavankien siirtämisen vankilaan heti vangitsemisoikeudenkäynnin jälkeen tulee olla lähtökohtainen pidemmän aikavälin tavoite. Tämän tavoitteen osalta haasteena ovat esityksen mukaan (HE, s. 30) mm. nykyinen tutkintavankipaikkojen määrä sekä se, että tutkintavankien yhteydenpitorajoitusten toteuttaminen vankilassa voi olla vaikeaa, varsinkin yliasutustilanteessa. Lisäksi tutkintavankien nopeampi siirtäminen poliisin tiloista tutkintavankiloihin edellyttäisi nykyistä parempien kuulustelutilojen järjestämistä vankiloihin. Haasteita aiheuttaa myös vankiloiden sijainti ja pitkät etäisyydet poliisin toimitiloista erityisesti Pohjois-Suomessa.

Lakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan tutkintavankien säilyttämiseen soveltuvien tilojen verkoston saaminen viimeksi mainitun pidemmän aikavälin tavoitteen kannalta asianmukaisiksi vaatisi merkittäviä kustannuksia ja aika hankesuunnittelun aloittamisesta tilojen valmistumiseen veisi useita vuosia. Näin ollen lakivaliokunta katsoo, että poliisin säilytystiloissa tapahtuvan säilyttämisen vähentämiseen on tarpeen ryhtyä esityksen mukaisesti viipymättä mutta asteittain.

Lakivaliokunta on kuitenkin huolissaan esityksessäkin mainituista (HE, s. 35) poliisin säilytystiloissa tapahtuvan säilyttämisajan lyhentämisen kielteisistä vaikutuksista. Esityksen arvioidaan voivan vaikuttaa kielteisesti rikosten selvittämisprosentteihin, paljastettujen rikosten määrään, esitutkinnan kestoon ja jopa tutkintavankeusajan pitenemiseen. Esitys aiheuttaa esitutkintaresurssien nykyistä suurempaa kohdistamista tutkinnan alkuvaiheeseen. Kun poliisivankiloissa säilyttämistä rajoitetaan, tutkintavankien säilyttämispaikkakunnat vähenevät. Tilanteessa, jossa esitutkinnan kohteena oleva henkilö ja esitutkintaa suorittava poliisimies ovat pitkienkin matkojen päässä toisistaan, esitutkintaan tarvittava aika todennäköisesti lisääntyy. Tämä voi pahimmillaan johtaa tutkintavankeusajan pitenemiseen.

Lakivaliokunta pitää hyvin huolestuttavana, jos moitittavan asiantilan korjaamisella aiheutetaan uusia ongelmia viranomaistoiminnalle. Oikeudenkäynnin kohtuullinen kesto, johon esitutkinta-aikakin luetaan, on yksi perustuslain 21 §:ssä turvatun oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin osa-

tekijä. Rikosprosessin kesto on ollut Suomessa ongelma, ja prosessia on viime vuosina monin tavoin pyritty nopeuttamaan. Lakivaliokunta ei myöskään pidä hyväksyttävänä sitä, että tutkintavankien sijoittelu aiheuttaisi tutkintavankeusajan pidentymisen. Lakivaliokunta pitää tärkeänä, että pidemmän aikavälin tavoitteeseen ja tutkintavankien säilyttämistä koskevan ongelman ratkaisemiseen kokonaisuutena pyritään mahdollisimman pian ja sille osoitetaan jatkossa tarvittavat resurssit siten, että yhden ongelman ratkaisemisella ei aiheuteta uusia ongelmia. Eräs perusteltu pidemmän aikavälin tavoitteen vaihtoehto on asianmukaisten Rikosseuraamuslaitoksen hallinnoimien säilytystilojen liittäminen poliisilaitosten yhteyteen.

Edellä selostetun johdosta ja tilanteen helpottamiseksi ennen pidemmän aikavälin tavoitteen saavuttamista lakivaliokunta ehdottaa jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa selostetuin tavoin ehdotettua tutkintavankeuslain 2 luvun 1 §:n 3 momenttia (3. lakiehdotus) täsmennettäväksi siten, että tutkintavankia saisi esityksessä ehdotetun lisäksi säilyttää poliisin säilytystilassa seitsemää vuorokautta pidempään myös, jos siihen olisi poikkeuksellisen painava rikoksen esitutkintaan liittyvä syy. Tämä koskisi esimerkiksi tilanteita, joissa esitutkinta olisi niin keskeneräinen, että tutkintavangin siirtäminen kaukana sijaitsevaan vankilaan vaarantaisi koko esitutkinnan.

Lakivaliokunta painottaa, että esityksessä (HE, s. 30) todetun mukaisesti tutkintavankien nykyistä nopeampi siirtäminen vankilaan edellyttää, että Rikosseuraamuslaitos ja Poliisihallitus ryhtyvät selvittämään mahdollisuuksia järjestää Rikosseuraamuslaitoksen hallinnoimia tutkintavankiosastoja joidenkin poliisilaitosten yhteyteen. Tällainen tutkintavankiosasto olisi tarpeen etenkin Pohjois-Suomessa, jossa kuulustelumatkat tulevat muodostumaan pitkiksi. Lakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan Rikosseuraamuslaitos ja Poliisihallitus ovat 2.5.2017 asettaneet valmisteluryhmän selvittämään mm. edellä mainittua kysymystä. Lakivaliokunta pitää tätä myönteisenä. Valiokunta pitää tärkeänä myös valmisteluryhmän toimeksiantoon kuuluvaa tehtävää lisätä videoneuvotteluilla tapahtuvan kuulemisen mahdollisuuksia vankiloissa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Rikosseuraamuslaitos ja Poliisihallitus ovat 2.5.2017 asettaneet myös valmisteluryhmän valmistelemaan tutkintavankeuden vaihtoehtoja koskevan uudistuksen voimaantuloa.

Hallituksen esityksen mukaan siinä esitetyt lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2018. Lakivaliokunta pitää tärkeänä, että esityksessä tarkoitettujen lakien voimaantuloa siirrettäisiin siten, että valmisteluryhmässä on ehditty selvittää ja ratkaista ne keskeiset ja akuutit ongelmat, joita erityisesti tutkintavankien nykyistä nopeammasta siirtämisestä aiheutuu. Näin ollen esityksessä tarkoitettujen lakiehdotusten voimaantulo voisi olla esimerkiksi vuoden 2019 alussa. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että valmisteluryhmät saattavat työnsä päätökseen mahdollisimman pikaisesti.

Lakivaliokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että vankiterveydenhuollon yksikkö (VTH) on siirretty oikeusministeriön hallinnonalalta rikosseuraamuslaitoksesta itsenäiseksi virastoksi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle, terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tulosohjaukseen 1.1.2016 alkaen. Lakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan ei sosiaali- ja terveysministeriötä eikä terveyden ja hyvinvoinnin laitosta ole kuitenkaan kuultu esityksen valmistelun yhteydessä. Tutkintavankien nykyistä nopeampi siirtäminen poliisin ylläpitämistä säilytystiloista tutkintavankiloihin on kuitenkin merkityksellistä myös vankiterveydenhuollon kannalta. Lakivaliokunta pitää tärkeänä, että uudistuksen voimaantuloa valmistelevassa työryhmässä kuullaan so-

siaali- ja terveysministeriön, THL:n ja vankiterveydenhuollon edustajia, jotta voidaan varmistaa vankiterveydenhuollon asianmukainen toiminta.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki pakkokeinolain muuttamisesta

2 luku. Kiinniottaminen, pidättäminen, vangitseminen ja tutkinta-aresti

12 a §. Tutkinta-aresti. Ehdotettu pykälä sisältää säännökset tutkinta-arestista ja sen määräämisen edellytyksistä. Pykälän 5 momentti sisältää viittaussäännöksen, jonka mukaan muutoksenhausta tutkinta-arestia koskevaan päätökseen säädetään 3 luvun 19 §:ssä. Jäljempänä selostetuin tavoin lakivaliokunta ehdottaa muutoksenhakutuomioistuimessa tapahtuvaa tutkinta-arestin määräämistä koskevan sääntelyn lisäämistä 3 luvun 18 §:ään. Mainitun lisäyksen myötä pakkokeinolain 3 luvun säännöksistä tutkinta-arestia koskevat 18 ja 19 §. Lakivaliokunta katsoo, että informatiivisuus- ja selkeyssyistä ehdotetussa 12 a §:n 5 momentissa tulee viitata myös 3 luvun 18 §:ään. Edellä todetun vuoksi lakivaliokunta ehdottaa, että 1. lakiehdotuksen 2 luvun 12 a §:n *5 momenttia* täsmennetään niin, että sen mukaan tutkinta-arestista muutoksenhakutuomioistuimessa ja muutoksenhausta tutkinta-arestia koskevaan päätökseen säädetään 3 luvun 18 ja 19 §:ssä.

12 c §. Ratkaisu tutkinta-arestista. Ehdotettu pykälä sisältää tutkinta-arestia koskevaan ratkaisuun liittyviä säännöksiä. Pykälä sisältää paitsi säännökset seikoista, jotka ratkaisusta on käytävä ilmi, myös säännökset tutkinta-arestin voimassaolosta. Ehdotetun 3 momentin mukaan ratkaisu tuomitun tutkinta-arestista on voimassa, kunnes rangaistuksen täytäntöönpano alkaa tai tutkinta-arestin määrännyt tuomioistuin toisin määrää.

Lakivaliokunta katsoo, että ehdotettu 3 momentin sääntely koskien toimivaltaista tuomioistuinta ei ole asianmukainen. Vapauteen kohdistuvien pakkokeinojen käyttäminen kuuluu sille tuomioistuimelle, jossa syyteasia on vireillä. Tuomitun rangaistuksen jälkeen syyteasia voi olla vireillä muutoksenhakutuomioistuimessa. Näin ollen tuomitun henkilön osalta säännös siitä, että tutkinta-arestin määrännyt tuomioistuin voisi määrätä asiasta toisin, ei ole perusteltu. Lakivaliokunta katsoo, että ehdotettua 3 momenttia tulee muuttaa siten, että se vastaa pakkokeinolain 2 luvun 12 §:n 2 momenttia ja 5 luvun 9 §:n 3 momenttia, jotka sisältävät vastaavan sääntelyn vangitsemisen ja matkustuskiellon osalta.

Edellä todetun johdosta lakivaliokunta ehdottaa 1. lakiehdotuksen 2 luvun 12 c §:n *3 momentin* tarkistamista niin, että sen mukaan ratkaisu tuomitun tutkinta-arestista on voimassa, kunnes rangaistuksen täytäntöönpano alkaa tai ylempi tuomioistuin toisin päättää.

12 h §. Poikkeuslupa ja tutkinta-arestin sisällön muuttaminen. Ehdotettu pykälä sisältää säännökset koskien lupaa tutkinta-arestia koskevassa ratkaisussa asetetuista velvollisuuksista poikkeamiseen sekä tutkinta-arestin sisällön muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan myös pakkokeinolain vangitsemisasioiden tuomioistuinkäsittelyä koskevan 3 luvun 19 §:ssä tarkoitettujen muutoksenhakua koskevien säännösten täydentämistä siten, että pykälässä huomioitaisiin uusi

tutkinta-arestia koskeva pakkokeino. Viimeksi mainittua pykälää ehdotetaan muutettavaksi muun muassa siten, että säännökseen lisättäisiin kielto hakea valittamalla muutosta tutkinta-arestia koskevaan päätökseen. Esityksen perustelujen mukaan (HE, s. 44) tällainen päätös olisi esimerkiksi 2 luvun 12 h §:ssä tarkoitettu poikkeuslupaa koskeva päätös.

Lakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että matkustuskieltoa ja tehostettua matkustuskieltoa koskeva poikkeusluvan epäämistä koskeva kielto voidaan kuitenkin saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi pakkokeinolain 5 luvun 6 §:n 2 momentin perusteella. Lakivaliokunta katsoo, että myös tutkinta-arestiin määrätty tarvitsee vastaavasti oikeusturvatakeita sellaisissa tilanteissa, joissa hänellä on asianmukainen syy poikkeuslupaa koskevalle pyynnölleen, joka on kuitenkin evätty. Näillä perusteilla sekä myös säännösten johdonmukaisuuden vuoksi valiokunta katsoo, että tällainen mahdollisuus tulee olla myös tutkinta-arestia koskevan poikkeusluvan epäämisestä. Pakkokeinolain 5 luvun 11 §:ssä olevan 3 luvun 1 §:ään kohdistuvan viittauksen mukaisesti tuomioistuin matkustuskieltoa koskevissa poikkeuslupa-asioissa on pääsääntöisesti syyteasiassa toimivaltainen tuomioistuin. Mainittua sääntelyä vastaavasti lakivaliokunta ehdottaa edellä mainituista syistä, että 1. lakiehdotuksen 2 luvun 12 h §:n *1 momentin* loppuun lisätään täsmennys, jonka mukaan tutkinta-arestiin määrätty voi saattaa poikkeusluvan epäämistä koskevan asian syyteasiassa toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

3 luku. Tuomioistuinmenettely vangitsemisasioissa

18 §. Vangitseminen muutoksenhakutuomioistuimessa. (Uusi) Pykälä sisältää säännökset vangitsemisesta muutoksenhakutuomioistuimessa. Pykälää ei esityksessä ehdoteta muutettavaksi. Lakivaliokunta kuitenkin katsoo, että myös esityksessä ehdotettua tutkinta-arestia koskeva vaatimus tulee voida esittää ja ratkaista ensi asteena myös vasta muutoksenhakutuomioistuimessa, kuten nykyisin matkustuskieltoa ja vangitsemista koskeva vaatimus. Tarve vaatimuksen esittämiseen saattaa ilmetä vasta käsiteltäessä asiaa muutoksenhakutuomioistuimessa. Edellä todetun vuoksi lakivaliokunta ehdottaa 1. lakiehdotuksessa tarkoitetun pakkokeinolain 3 luvun 18 §:n *1 momentin* muuttamista siten, että momentissa mainitaan vangitsemisen lisäksi tutkinta-arestiin määrääminen. Valiokunta ehdottaa myös 18 §:n *otsikon* muuttamista siten, että siinä mainitaan tutkinta-aresti. Valiokunnan ehdotukset edellyttävät muutoksia myös 1. lakiehdotuksen *johtolauseeseen*. Valiokunta toteaa lisäksi olevan selvää, että muutoksenhaun aikana muutoksenhakutuomioistuimella on toimivalta tutkinta-arestin muuttamiseen.

19 §. Muutoksenhaku. Pykälän muutettavaksi ehdotettu 1 momentti sisältää muun muassa säännökset muutoksenhausta vangitsemisasiassa tai tutkinta-arestia koskevassa asiassa. Lakivaliokunta on edellä oikeusturvasyistä ehdottanut 1. lakiehdotuksen 2 luvun 12 h §:n 1 momentin loppuun täsmennystä, jonka mukaan tutkinta-arestiin määrätty voi saattaa poikkeusluvan epäämistä koskevan asian syyteasiassa toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Lakivaliokunta katsoo, että tutkinta-arestiin määrätyn oikeusturvan kannalta on tärkeää, että myös käräjäoikeuden ratkaisu poikkeuslupa-asiassa voidaan saattaa ylemmän tuomioistuimen käsiteltäväksi. Jos käräjäoikeus tekee asiassa tutkinta-arestiin määrätyn kannalta myönteisen ratkaisun, muutoksenhakuintressi voi olla myös pidättämiseen oikeutetulla virkamiehellä. Pakkokeinolain 5 luvun 12 §:n perusteella matkustuskieltoon määrätty ja pidättämiseen oikeutettu virkamies voivat kannella käräjäoikeuden poikkeuslupaa koskevasta päätöksestä. Valiokunta kat-

soo, että vastaava mahdollisuus tulee olla myös tutkinta-arestin osalta. Edellä todetun vuoksi lakivaliokunta ehdottaa, että 1. lakiehdotuksen 3 luvun 19 §:n *1 momentin* loppuun lisätään täsmennys, jonka mukaan tutkinta-arestiin määrätty ja pidättämiseen oikeutettu virkamies saavat kannella tuomioistuimen päätöksestä 2 luvun 12 h §:n 1 momentissa tarkoitetussa tutkinta-arestin poikkeuslupaa koskevassa asiassa.

3. Laki tutkintavankeuslain 2 luvun 1 §:n ja 3 luvun 8 §:n muuttamisesta

2 luku. Saapuminen vankilaan

1 §. Tutkintavangin sijoittaminen. Pykälä sisältää säännökset tutkintavangin sijoittamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pykälän 3 ja 4 momenttia, joissa säännellään tilanteista joissa tutkintavanki voidaan tutkintavankilana toimivan vankilan sijasta sijoittaa poliisin ylläpitämään tutkintavankien säilytystilaan. Muutettavaksi ehdotetun 3 momentin mukaan tämä olisi mahdollista, jos se on välttämätöntä tutkintavangin erillään pitämiseksi, turvallisuussyistä tai rikoksen selvittämiseksi. Tutkintavankia ei saa tällöinkään pitää poliisin säilytystilassa seitsemää vuorokautta pidempää aikaa, ellei siihen ole poikkeuksellisen painavaa, tutkintavangin turvallisuuteen tai pakkokeinolain 2 luvun 5 §:n 1 momentin 2 b kohdassa tarkoitetusta vaarasta aiheutuvaa, erillään pitämiseen liittyvää syytä.

Voimassa olevan tutkintavankeuslain 2 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan tutkintavanki voidaan sijoittaa poliisin ylläpitämään säilytystilaan, jos se on välttämätöntä tutkintavangin erillään pitämiseksi tai turvallisuussyistä taikka jos rikoksen selvittäminen sitä erityisesti vaatii. Momentin mukaan tutkintavankia ei saa pitää poliisin säilytystilassa neljää viikkoa pitempää aikaa, ellei siihen ole erittäin painavaa syytä.

Näin ollen aikaa, jonka tutkintavankia voitaisiin säilyttää poliisin ylläpitämässä säilytystilassa, lyhennettäisiin nykyisestä pääsääntöisestä enimmäisajasta eli neljästä viikosta seitsemään päivään. Myös kriteerit pääsääntöisen säilyttämisajan ylittämiselle muuttuisivat.

Edellä yleisperusteluissa on selostettu niitä vaikutuksia, joita poliisin tiloissa tapahtuvan säilytysajan lyhentämisellä saattaa olla muun muassa rikostutkinnan vaikeutumiseen, rikosten selvittämisasteeseen ja mahdollisiin tutkintavankeusaikojen pidentymisiin sekä siihen, että poliisi joutuisi sijoittamaan lisäresursseja erityisesti tutkinnan alkuvaiheeseen.

Yleisperusteluissa esitetyistä syistä lakivaliokunta ehdottaa, että esityksessä tarkoitetun 3. lakiehdotuksen 2 luvun 1 §:n *3 momenttia* täsmennetään siten, että poikkeuksellisen painava rikoksen esitutkintaan liittyvä syy lisätään perusteeksi, joka mahdollistaa tutkintavangin säilyttämisen poliisin tiloissa yli seitsemän vuorokautta.Tämä koskisi esimerkiksi tilanteita, joissa rikoksen esitutkinta olisi niin keskeneräinen, että tutkintavangin siirtäminen kaukana sijaitsevaan vankilaan vaarantaisi koko esitutkinnan. Säännöksen soveltamisen kannalta merkityksellisiä voivat olla myös esimerkiksi järjestäytynyttä rikollisuutta ja ihmiskauppaa koskevat tilanteet. Säännös voisi soveltua tilanteisiin, joissa on kyse laajasta rikoskokonaisuudesta, jossa on useita epäiltyjä ja paljon yhteydenpitorajoituksia. Asian arviointi olisi tuomioistuimen harkinnassa.

4. Laki vankeuslain 6 luvun 5 §:n muuttamisesta

3 luku. Rangaistusajan laskeminen (Uusi)

1 §. Määräaikaisen vankeusrangaistuksen pituuden laskeminen. (Uusi) Pykälä sisältää säännökset vankeusrangaistuksen pituuden laskemisesta. Pykälää ei esityksessä ehdoteta muutettavaksi. Pykälän 2 momentissa säädetään vankeusrangaistuksesta tehtävistä vähennyksistä. Lakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että esityksessä ehdotettu sääntely on tehtävien vähennysten osalta puutteellinen sellaisten tilanteiden osalta, joissa käräjäoikeus on määrännyt tuomitun tutkinta-arestiin ja käräjäoikeuden tuomio on jäänyt lainvoimaiseksi.

Voimassa olevan vankeuslain 3 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan rikoslain 6 luvun 13 §:ssä tarkoitettu vähennys otetaan rangaistuksen täytäntöönpanossa huomioon sen pituisena kuin tuomioistuimen päätöksessä on määrätty. Jos käräjäoikeuden ratkaisu saa lainvoiman, tutkinta-arestissa toimeenpantua aikaa ei kuitenkaan ole määrätty käräjäoikeuden päätöksessä. Tämän vuoksi lakivaliokunta katsoo, että asiasta tulee erikseen säätää tällaisia tilanteita varten.

Rikosseuraamuslaitos on esityksen mukaan toimivaltainen viranomainen tutkinta-arestin toimeenpanossa ja Rikosseuraamuslaitoksessa on ajantasainen tieto tutkinta-arestissa toimeenpannusta ajasta, joka otetaan vankeusrangaistuksen täytäntöönpanossa huomioon. Koska vähennys joudutaan ottamaan huomioon rangaistusten täytäntöönpanossa, valiokunnan näkemyksen mukaan on luontevinta, että asiasta säädetään vankeuslaissa. Tuomioiden täytäntöönpanosta vastaa vankeuslain 1 luvun 8 §:n 3 momentin mukaan ja rangaistusaikaa koskevan päätöksen tekee vankeuslain 3 luvun 8 §:n mukaan täytäntöönpanosta vastaava virkamies. Rikosseuraamuslaitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1739/2015) 11 §:n 1 momentin mukaan täytäntöönpanosta vastaavia virkamiehiä ovat täytäntöönpanojohtaja, täytäntöönpanopäällikkö ja työjärjestyksessä määrätty notaari.

Edellä todetun johdosta lakivaliokunta ehdottaa, että 4. lakiehdotuksessa tarkoitetun vankeuslain 3 luvun 1 §:n *2 momenttiin* lisätään säännös, jonka mukaan lainvoimaiseksi tulleen käräjäoikeuden tuomion antamisen jälkeen toimeenpantu tutkinta-aresti otetaan huomioon rangaistusaikaa laskettaessa noudattaen, mitä (rikoslain) 6 luvun 13 §:ssä säädetään. Lakivaliokunnan esittämä muutos tulee huomioida myös 4. lakiehdotuksen *johtolauseessa* sekä 4. lakiehdotuksen *otsikossa*.

Vankeuslain 3 luvun 1 §:n 2 momentti on eduskunnan käsiteltävänä yhdistelmärangaistusta koskevan hallituksen esityksen (HE 268/2016 vp) yhteydessä, joten esitykset on eduskunnassa sovitettava yhteen. Mainitun esityksen mukaan momenttiin lisätään määritelmä siitä, milloin yhdistelmärangaistus on kokonaan suoritettu. Kyseisessä esityksessä ehdotetut muutokset on sisällytetty nyt käsiteltävään lakivaliokunnan uuteen 2 momenttia koskevaan ehdotukseen.

7. Laki oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 8 §:n 2 momentin 11 kohdan muuttamisesta (Uusi)

2 luku. Päätösvaltaisuudesta

8 §. Pykälä sisältää säännöksiä hovioikeuden päätösvaltaisesta kokoonpanosta. Pykälän *2 momentti* sisältää säännökset tilanteista, joissa hovioikeus on päätösvaltainen myös yksijäsenisenä.

Momentin voimassa olevan 11 kohdan mukaan yhden tuomarin kokoonpanossa voidaan ratkaista vasta hovioikeudessa esitetty vangitsemis- tai matkustuskieltovaatimus. Lakivaliokunta katsoo, että momentin *11 kohtaan* tulee johdonmukaisuussyistä lisätä maininta myös tutkinta-arestista. Koska hallituksen esitykseen ei sisälly ehdotusta oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta, valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi edellä mainitun sisältöisen uuden 7. lakiehdotuksen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Lakivaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 252/2016 vp sisältyvät 2., 5. ja 6. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 252/2016 vp sisältyvät 1., 3. ja 4. lakiehdotuksen. ***(Valiokunnan muutosehdotukset)***

Eduskunta hyväksyy uuden, 7. lakiehdotuksen. ***(Valiokunnan uusi lakiehdotus)***

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

pakkokeinolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pakkokeinolain (806/2011) 2 luvun otsikko, 3 luvun 18 §:n otsikko ja 1 momentti, 19 §:n 1 momentti, 5 luvun 4 §:n 3 momentti, 5 ja 6 §, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 3 momentti ja 11 §, 9 luvun 4 §:n 3 momentti sekä 11 luvun 4 § sekä

lisätään 2 lukuun uusi 12 a— 12 j §, 5 lukuun uusi 1 a ja 2 a § sekä 5 luvun 4 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

2 luku

Kiinniottaminen, pidättäminen, vangitseminen ja tutkinta-aresti

12 a §

Tutkinta-aresti

Vangitsemisen ja vangittuna pitämisen sijasta tuomittu voidaan 12 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa määrätä tutkinta-arestiin, jos 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettu matkustuskielto on riittämätön pakkokeino. Vapaana oleva vastaaja saadaan määrätä tutkinta-arestiin vain syyttäjän tai vastaajalle rangaistusta vaatineen asianomistajan vaatimuksesta. Tuomioistuin saa omasta aloitteestaan määrätä vangitun tai vangittavaksi vaaditun vangitsemisen sijasta tutkinta-arestiin.

Tutkinta-arestiin määräämisen edellytyksenä on, että:

1) tuomittu suostuu tutkinta-arestin toimeenpanoon ja sitoutuu noudattamaan tutkinta-arestia koskevassa ratkaisussa asetettavia velvollisuuksia;

2) tuomitun henkilökohtaisten olosuhteiden ja muiden seikkojen perusteella voidaan pitää todennäköisenä, että tuomittu noudattaa hänelle asetettuja velvollisuuksia.

Harkitessaan tutkinta-arestiin määräämistä tuomioistuimen on otettava huomioon asian käsittelyn yhteydessä esitetty selvitys:

1) tuomitun henkilökohtaisista olosuhteista ja muista vastaavista seikoista;

2) tuomitun asunnon tai muun asumiseen soveltuvan paikan soveltuvuudesta tutkinta-arestin toimeenpanoon;

3) tuomitun tarpeesta liikkua asunnon tai muun asumiseen soveltuvan paikan ulkopuolella.

Tutkinta-aresti toimeenpannaan tuomitun asunnossa tai muussa asumiseen soveltuvassa paikassa 12 d §:ssä tarkoitetulla tavalla valvottuna.

Tutkinta-arestista muutoksenhakutuomioistuimessa ja muutoksenhausta tutkinta-arestia koskevaan päätökseen säädetään 3 luvun 18 ja 19 §:ssä.

12 b §

Tutkinta-arestin sisältö

Tutkinta-arestiin määrätty velvoitetaan pysymään asunnossaan tai muussa asumiseen soveltuvassa paikassa vähintään 12 ja enintään 22 tuntia vuorokaudessa. Velvoite tulee pääsääntöisesti ajoittaa kello 21:n ja kello 6:n väliseksi ajaksi. Tutkinta-arestiin määrätty velvoitetaan lisäksi 12 d §:ssä tarkoitettuun tekniseen valvontaan.

Tutkinta-arestiin määrätyn työstä, opiskelusta tai muusta niihin rinnastettavasta välttämättömästä syystä velvoitteen tuntimäärä ja sen ajoittuminen voidaan määrätä toisin kuin 1 momentissa säädetään.

Tutkinta-arestiin määrätty voidaan lisäksi tutkinta-arestia koskevassa ratkaisussa velvoittaa:

1) pysymään ratkaisussa määrätyllä paikkakunnalla tai alueella;

2) pysymään poissa tietyltä ratkaisussa mainitulta alueelta tai olemaan liikkumatta siellä;

3) olemaan tiettyinä aikoina tavattavissa työ- tai opiskelupaikallaan;

4) pitämään tiettyinä aikoina yhteyttä Rikosseuraamuslaitokseen;

5) oleskelemaan laitoksessa tai sairaalassa, jossa hän ennestään on tai johon hänet otetaan;
6) olemaan ottamatta yhteyttä todistajaan, asianomistajaan, asiantuntijaan tai rikoskumppaniinsa;
7) luovuttamaan passinsa ja matkustusasiakirjaksi hyväksyttävän henkilökorttinsa Rikosseuraamuslaitokselle.

12 c §

Ratkaisu tutkinta-arestista

Ratkaisusta, jolla tutkinta-arestiin määrätään, on käytävä ilmi:
1) asunnossa pysymisen velvoitteen tuntimäärä ja ajoittuminen sekä tekninen valvontatapa;
2) muut tutkinta-arestiin määrätylle asetetut velvollisuudet;
3) seuraamukset tutkinta-arestin velvollisuuksien rikkomisesta.

Jos tutkinta-arestiin määrätty on vangittuna, ratkaisusta on ilmoitettava siihen vankilaan, johon tutkinta-arestiin määrätty on sijoitettu. Jos tutkinta-arestiin määrätty on vapaana, tuomioistuimen on velvoitettava hänet seitsemän vuorokauden kuluessa ratkaisun antamispäivästä lukien ottamaan yhteyttä Rikosseuraamuslaitokseen tutkinta-arestin toimeenpanoa varten. Jos tutkinta-arestiin määrätty on vapaana eikä ratkaisua tutkinta-arestista anneta hänen läsnä ollessaan, ratkaisu tutkinta-arestista ja siihen liittyvä kehotus ottaa yhteyttä Rikosseuraamuslaitokseen seitsemän vuorokauden kuluessa on annettava tiedoksi jotakin oikeudenkäymiskaaren 11 luvun mukaista todisteellista tiedoksiantotapaa noudattaen. Jos tutkinta-arestiin määrätty ei noudata saamaansa kehotusta, poliisi saa ottaa hänet kiinni vankilaan toimittamista varten.

Ratkaisu tuomitun tutkinta-arestista on voimassa, kunnes rangaistuksen täytäntöönpano alkaa tai ylempi tuomioistuin toisin päättää.

12 d §

Tekninen valvonta

Tutkinta-arestiin määrätylle asetettujen velvollisuuksien noudattamista valvotaan hänen haltuunsa annettavilla tai hänen ylleen ranteeseen, nilkkaan tai vyötärölle kiinnitettävillä teknisillä välineillä taikka tällaisten välineiden yhdistelmillä. Väline ei saa mahdollistaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin ulottuvaa 10 luvun 16 §:ssä tarkoitettua teknistä kuuntelua eikä 10 luvun 19 §:ssä tarkoitettua teknistä katselua.

Valvonnassa on vältettävä aiheettoman huomion herättämistä. Tekninen valvonta on toteutettava puuttumatta enempää kenenkään oikeuksiin ja aiheuttamatta suurempaa haittaa kuin on välttämätöntä valvonnan suorittamiseksi.

Tutkinta-arestin teknisestä valvonnasta vastaa Rikosseuraamuslaitos. Rikosseuraamuslaitos järjestää tutkinta-arestia koskevan keskusvalvonnan valtakunnallisesti tai alueellisesti noudattaen, mitä yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain (400/2015) 57 §:ssä säädetään.

12 e §

Passin myöntämiskielto

Tutkinta-arestiin määrätylle ei saa myöntää passia eikä matkustusasiakirjaksi hyväksyttävää henkilökorttia, jos myöntäminen vaarantaa tutkinta-arestin tarkoituksen.

12 f §

Tutkinta-arestin toimeenpanosta vastaava viranomainen

Tutkinta-arestin valvonnasta ja toimeenpanosta vastaa Rikosseuraamuslaitos.

12 g §

Tutkinta-arestiin määrätyn yleiset velvollisuudet

Tutkinta-arestiin määrätty on velvollinen:
1) noudattamaan tutkinta-arestia koskevassa tuomioistuimen ratkaisussa asetettuja velvollisuuksia;
2) käsittelemään huolellisesti 12 d §:n 1 momentissa tarkoitettuja valvontavälineitä ja noudattamaan niiden käytöstä annettuja ohjeita;
3) pitämään yhteyttä Rikosseuraamuslaitokseen laitoksen määräämällä tavalla.
Yhteydenpito voi sisältää valvontatapaamisia, valvontakäyntejä, puhelimella tapahtuvaa yhteydenpitoa ja muuta vastaavaa yhteydenpitoa.

12 h §

Poikkeuslupa ja tutkinta-arestin sisällön muuttaminen

Vankilan johtaja, yhdyskuntaseuraamustoimiston johtaja tai työjärjestyksessä määrätty, heidän sijaisenaan toimiva virkamies saa perustellusta syystä yksittäistapauksessa myöntää luvan vähäiseen poikkeamiseen tutkinta-arestia koskevassa ratkaisussa asetetusta velvollisuudesta. Tutkinta-arestiin määrätty voi saattaa poikkeusluvan epäämistä koskevan asian syyteasiassa toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.
Tutkinta-arestiin määrätty saa olla noudattamatta tutkinta-arestin velvollisuutta ilman etukäteen saatua lupaa, jos se on yksittäistapauksessa välttämätöntä tutkinta-arestiin määrätyn sairastumisen tai muun ennalta arvaamattoman ja pakottavan syyn vuoksi. Tällöin tutkinta-arestiin määrätyn on viipymättä ilmoitettava asiasta Rikosseuraamuslaitokselle.
Tutkinta-arestin sisältöä saadaan muuttuneiden olosuhteiden vuoksi tai tärkeästä syystä muuttaa.

12 i §

Velvollisuuksien rikkominen

Jos Rikosseuraamuslaitos tekemänsä selvityksen perusteella toteaa, että tutkinta-arestiin määrätty on rikkonut lievästi ja ilman 12 h §:n 2 momentissa tarkoitettua syytä hänelle asetettuja velvollisuuksia, Rikosseuraamuslaitos antaa hänelle kirjallisen varoituksen.

Jos Rikosseuraamuslaitos tekemänsä selvityksen perusteella toteaa, että tutkinta-arestiin määrätty on kirjallisesta varoituksesta huolimatta tai muuten törkeästi rikkonut hänelle asetettuja velvollisuuksia, taikka jos tutkinta-arestiin määrätty jatkaa rikollista toimintaa, pakenee tai ryhtyy valmistelemaan pakoa, Rikosseuraamuslaitoksen on viipymättä ilmoitettava asiasta poliisille ja syyttäjälle. Tutkinta-arestiin määrätty saadaan pidättää ja vangita, jos hän muussa kuin 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa rikkoo hänelle asetettuja velvollisuuksia taikka jatkaa rikollista toimintaa, pakenee tai ryhtyy valmistelemaan pakoa. Tutkinta-arestin suorittamisajaksi ei lueta aikaa sen vuorokauden alusta, jolloin velvollisuuksien rikkominen tapahtui, tutkinta-arestiin määrätty jatkoi rikollista toimintaa tai pakeni. Rikosseuraamuslaitoksen on ilmoitettava syyttäjälle tuomioistuinkäsittelyssä tarvittavat tiedot tutkinta-arestin suorittamisesta. Jos tutkinta-arestiin määrätylle tuomittu ehdoton vankeusrangaistus on jo tullut täytäntöönpanokelpoiseksi, se saadaan panna heti täytäntöön.

Vangitsemista ja velvollisuuksien rikkomista koskevan asian käsittelee käräjäoikeus. Käräjäoikeus on päätösvaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja. Asia voidaan ratkaista tutkinta-arestiin määrätyn poissaolosta huolimatta.

Rikosseuraamuslaitoksen on varattava tutkinta-arestiin määrätylle tilaisuus tulla kuulluksi 1 ja 2 momentissa tarkoitettua selvitystä tehdessään.

12 j §

Virka-apu

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehellä on oikeus saada virkatehtävän suorittamiseksi poliisilta poliisilain (872/2011) mukaista virka-apua.

3 luku

Tuomioistuinmenettely vangitsemisasioissa

18 § (Uusi)

Vangitseminen ja tutkinta-aresti muutoksenhakutuomioistuimessa

Jos muutoksenhakuteitse ylemmän tuomioistuimen tutkittavaksi saatetussa asiassa vaaditaan vastaajan vangitsemista tai määräämistä tutkinta-arestiin, hänelle on varattava tilaisuus vastata vaatimukseen, jollei vaatimusta heti jätetä tutkimatta tai hylätä. Tilaisuutta vastauksen antamiseen ei tarvitse varata, jos vastaaja ei ole Suomessa tai on tietymättömissä. Tiedossa olevalle vangittavaksi tai tutkinta-arestiin määrättäväksi vaaditun asiassa valtuuttamalle avustajalle on kui-

tenkin varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Ilmoitus oikeudesta vastauksen antamiseen saadaan lähettää postitse vastaajan viimeksi ilmoittamalla osoitteella.

— —

19 §

Muutoksenhaku

Vangitsemisasiassa tai tutkinta-arestia koskevassa asiassa annettuun päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla. Vangittu tai tutkinta-arestiin määrätty saa kannella päätöksestä, jolla hänet on vangittu tai määrätty pidettäväksi edelleen vangittuna taikka määrätty tutkinta-arestiin. Pidättämiseen oikeutettu virkamies saa kannella päätöksestä, jolla vangitsemisvaatimus on hylätty taikka vangittu määrätty päästettäväksi vapaaksi tai määrätty tutkinta-arestiin. Vangittu saa lisäksi kannella syytteen nostamiselle asetetusta määräajasta. Tutkinta-arestiin määrätty ja pidättämiseen oikeutettu virkamies saavat kannella tuomioistuimen päätöksestä 2 luvun 12 h §:n 1 momentissa tarkoitetussa tutkinta-arestin poikkeuslupaa koskevassa asiassa.

— —

5 luku

Matkustuskielto

1 a §

Tehostetun matkustuskiellon edellytykset

Jos tuomioistuin vangitsemisvaatimusta tai vangittuna pitämistä koskevaa asiaa käsitellessään katsoo, että matkustuskielto on riittämätön pakkokeino 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun vaaran torjumiseksi, tuomioistuin voi vangitsemisen sijasta määrätä tutkintavangin tai vangittavaksi vaaditun 2 luvun 12 d §:ssä tarkoitetulla tavalla teknisin välinein valvottuun tehostettuun matkustuskieltoon.

Tehostetun matkustuskiellon määräämisen edellytyksenä on lisäksi, että:

1) rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta;

2) vangittavaksi vaadittu tai tutkintavanki suostuu matkustuskiellon toimeenpanoon tehostettuna ja sitoutuu noudattamaan matkustuskieltopäätöksessä asetettavia velvollisuuksia;

3) vangittavaksi vaaditun tai tutkintavangin henkilökohtaisten olosuhteiden ja muiden seikkojen perusteella voidaan pitää todennäköisenä, että hän noudattaa hänelle asetettavia velvollisuuksia.

Harkitessaan tehostetun matkustuskiellon määräämistä tuomioistuimen on otettava huomioon vangitsemisvaatimuksen tai vangitsemisen uudelleen käsittelyn yhteydessä esitetty selvitys:

1) vangittavaksi vaaditun tai tutkintavangin henkilökohtaisista olosuhteista ja muista vastaavista seikoista;

2) vangittavaksi vaaditun tai tutkintavangin asunnon tai muun asumiseen soveltuvan paikan soveltuvuudesta tehostetun matkustuskiellon toimeenpanoon;

3) vangittavaksi vaaditun tai tutkintavangin tarpeesta liikkua asunnon tai muun asumiseen soveltuvan paikan ulkopuolella.

2 a §

Velvoite pysyä asunnossa

Tehostettuun matkustuskieltoon määrätty voidaan velvoittaa pysymään asunnossaan tai muussa asumiseen soveltuvassa paikassa vähintään 12 ja enintään 22 tuntia vuorokaudessa. Asunnossa pysymisen velvoite tulee pääsääntöisesti ajoittaa kello 21:n ja kello 6:n väliseksi ajaksi.

Matkustuskieltoon määrätyn työstä, opiskelusta tai muusta niihin rinnastettavasta välttämättömästä syystä velvoitteen tuntimäärä ja sen ajoittuminen voidaan määrätä toisin kuin 1 momentissa säädetään.

4 §

Matkustuskiellosta päättävä viranomainen

— —

Vangitsemisvaatimusta sekä vangittuna pitämistä koskevaa asiaa käsitellessään tuomioistuimen on harkittava, ovatko 1 tai 1 a §:ssä säädetyt edellytykset olemassa ja tulisiko vangittavaksi vaadittu tai vangittu määrätä vangitsemisen sijasta matkustuskieltoon. Tällöin tuomioistuin päättää matkustuskiellosta myös ennen syytteen nostamista. Vangitsemispäätöksestä tehdyn kantelun johdosta määrätystä matkustuskiellosta päättää kuitenkin vangitsemispäätöksen tehnyt tuomioistuin.

Tehostetusta matkustuskiellosta päättää kuitenkin aina tuomioistuin.

5 §

Päätös matkustuskiellosta

Päätöksestä, jolla matkustuskielto on määrätty, on käytävä ilmi:

1) rikos, jonka vuoksi kielto on määrätty;
2) kiellon peruste;
3) kiellon sisältö;
4) seuraamukset kiellon rikkomisesta;
5) kiellon voimassaoloaika;
6) oikeus saattaa matkustuskiellon voimassa pitäminen tuomioistuimen tutkittavaksi.

Tehostettua matkustuskieltoa koskevasta päätöksestä on lisäksi käytävä ilmi tekninen valvontatapa. Jos tuomioistuin on määrännyt velvollisuuden pysyä asunnossa, päätöksestä on ilmettävä myös asunnossa pysymisen velvoitteen tuntimäärä ja ajoittuminen sekä asunnon tai muun asumiseen soveltuvan paikan osoitetiedot.

Päätöksestä on annettava jäljennös kieltoon määrätylle. Jos matkustuskieltoon määrätty ei ollut läsnä päätöstä annettaessa tai jos jäljennöstä ei muuten voida tuolloin hänelle antaa, jäljennös voidaan toimittaa hänelle postitse hänen ilmoittamallaan osoitteella.

Tehostettua matkustuskieltoa koskevasta päätöksestä on viipymättä ilmoitettava Rikosseuraamuslaitokselle.

6 §

Poikkeuslupa

Pidättämiseen oikeutettu virkamies saa yksittäistapauksessa perustellusta syystä myöntää matkustuskieltoon määrätylle luvan vähäiseen poikkeamiseen matkustuskieltopäätöksessä määrätystä velvollisuudesta. Pidättämiseen oikeutettu virkamies saa perustellusta syystä ja tutkinnanjohtajaa mahdollisuuksien mukaan kuultuaan yksittäistapauksessa myöntää luvan vähäiseen poikkeamiseen tehostettua matkustuskieltoa koskevassa päätöksessä asetetusta velvollisuudesta. Tehostettua matkustuskieltoa koskevasta poikkeusluvasta on viipymättä ilmoitettava Rikosseuraamuslaitokselle.

Matkustuskieltoon määrätty voi saattaa poikkeusluvan myöntämistä koskevan asian tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos pidättämiseen oikeutettu virkamies kieltäytyy myöntämästä lupaa.

8 §

Matkustuskiellon kumoaminen

Matkustuskielto on kumottava kokonaan tai osittain heti, kun edellytyksiä sen voimassa pitämiseen sellaisenaan ei enää ole. Kumoamisesta voi päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies, vaikka matkustuskielto olisi tuomioistuimen määräämä.

— —

9 §

Matkustuskiellon voimassaolo

— —

Ratkaistessaan syyteasian tuomioistuin saa määrätä vastaajan 1 §:ssä tarkoitettuun matkustuskieltoon tai hänelle määrätyn tällaisen matkustuskiellon pidettäväksi edelleen voimassa vain, jos hänet tuomitaan ehdottomaan vankeusrangaistukseen. Vapaana oleva vastaaja saadaan määrätä tällaiseen matkustuskieltoon vain syyttäjän tai vastaajalle rangaistusta vaatineen asianomistajan vaatimuksesta. Tuomioistuin saa omasta aloitteestaan määrätä vangitun tai vangittavaksi vaaditun vangitsemisen sijasta edellä tarkoitettuun matkustuskieltoon. Matkustuskielto on tällöin voimassa, kunnes rangaistuksen täytäntöönpano alkaa tai ylempi tuomioistuin toisin määrää.

11 §

Viittaussäännökset

Matkustuskieltoasian tuomioistuinkäsittelyssä noudatetaan 3 luvun 1, 3, 5—7 ja 18 §:n säännöksiä vangitsemisvaatimuksen tekemisestä ja käsittelystä. Asianosaisen poissaolo ei estä asian

ratkaisemista. Myös tämän luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa on kieltoon mahdollisesti määrättävälle varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Tehostetun matkustuskiellon tekniseen valvontaan ja virka-apuun sovelletaan, mitä 2 luvun 12 d ja 12 j §:ssä säädetään. Jollei tässä luvussa erikseen toisin säädetä, tehostettuun matkustuskieltoon sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään matkustuskiellosta.

9 luku

Erityisiin tutkintakeinoihin liittyvät pakkokeinot

4 §

DNA-tunnisteen määrittäminen ja tallentaminen

— —

DNA-tunniste saadaan poliisilain 1 §:n 1 momentissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tallettaa poliisin henkilörekisteriin. Tallettaa ei kuitenkaan saa DNA-tunnistetta, joka sisältää tietoa rekisteröitävän muista henkilökohtaisista ominaisuuksista kuin sukupuolesta. DNA-tunnisteiden poistamisesta rekisteristä säädetään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003).

11 luku

Erinäiset säännökset

4 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset:

1) pakkokeinojen käytön kirjaamisesta;

2) viranomaisten yhteistoiminnasta vangitsemisasiassa;

3) matkustuskieltoon ja tehostettuun matkustuskieltoon liittyvien asiakirjojen laatimisesta, käsittelystä ja sisällöstä sekä kieltoon liittyvistä toimenpiteistä ilmoittamisesta;

4) 2 luvun 12 a §:n 3 momentissa tarkoitetun selvityksen sisällöstä;

5) 2 luvun 12 c §:ssä tarkoitetun ratkaisun sisällöstä;

6) tutkinta-arestiin liittyvien asiakirjojen laatimisesta, käsittelystä ja sisällöstä;

7) tutkinta-arestiin määrätyn velvollisuuksien rikkomisen selvittämisestä ja kirjaamisesta;

8) 2 luvun 12 i §:n 2 momentissa tarkoitetun syyttäjälle tehtävän ilmoituksen sisällöstä;

9) menettelystä, jota noudatetaan 2 luvun 12 c §:n 2 momentissa tarkoitetussa kiinni ottamista ja vankilaan toimittamista koskevassa tilanteessa.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö antaa tarkemmat määräykset:

1) tutkinta-arestin valvonnan suorittamisesta;

2) 2 luvun 12 h §:ssä tarkoitetusta poikkeusluvasta;

3) tutkinta-arestin suorittamisajan laskemisesta ja kirjaamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

rikoslain 6 luvun 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoslain (39/1889) 6 luvun 13 §, sellaisena kuin se on laeissa 515/2003, 1195/2004, 395/2015 ja 985/2016, seuraavasti:

6 luku

Rangaistuksen määräämisestä

13 §

Vapaudenmenetysajan ja vapauden rajoituksen ajan vähentäminen

Jos määräaikainen vankeusrangaistus tuomitaan teosta, jonka johdosta rikoksen tehnyt on ollut vapautensa menettäneenä, tuomioistuimen on vähennettävä rangaistuksesta vapaudenmenetystä vastaava aika tai katsottava vapaudenmenetys rangaistuksen täydeksi suoritukseksi. Jos määräaikainen vankeusrangaistus tuomitaan teosta, jonka johdosta rikoksen tehnyt on ollut tehostetussa matkustuskiellossa tai tutkinta-arestissa yhtäjaksoisesti vähintään kaksi vuorokautta, tuomioistuimen on vähennettävä rangaistuksesta vapauden rajoitusta vastaava aika siten, että kaksi vuorokautta tehostetussa matkustuskiellossa tai tutkinta-arestissa vastaa yhtä päivää vankeutta tai se on katsottava rangaistuksen täydeksi suoritukseksi. Jos vähennettävien päivien lukumäärä ei ole kahdella jaollinen, ylijäävä päivä jätetään vähentämättä. Vapaudenmenetysaika ja vapauden rajoituksen aika lasketaan päivinä. Tuomioon on merkittävä vapaudenmenetysten, tehostetun matkustuskiellon ja tutkinta-arestin alkamis- ja päättymispäivät.

Samoin on meneteltävä, jos vapaudenmenetys on aiheutunut muun saman asian yhteydessä syytteen tai esitutkinnan kohteena olleen rikoksen johdosta tai oikeuteen tuotavaksi määrätyn vastaajan säilöön ottamisen johdosta.

Jos rangaistukseksi tuomitaan sakkoa, 1 momentin mukainen aika on otettava huomioon kohtuullisessa määrin, kuitenkin vähintään vapaudenmenetystä ja vapauden rajoitusta vastaavan ajan pituisena, tai katsottava rangaistuksen täydeksi suoritukseksi.

Jos rangaistukseksi tuomitaan nuorisorangaistus, 1 momentin mukainen vapaudenmenetys ja vapauden rajoitus on otettava huomioon vähennyksenä. Vähennystä laskettaessa yksi vapaudenmenetysvuorokausi vastaa kahta nuorisorangaistuspäivää ja yksi vapaudenrajoitusvuorokausi vastaa yhtä nuorisorangaistuspäivää, jollei tästä ole erityistä syytä poiketa.

Jos rangaistukseksi tuomitaan rikesakko, vapaudenmenetys on katsottava rangaistuksen täydeksi suorittamiseksi.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

3.

Laki

tutkintavankeuslain 2 luvun 1 §:n ja 3 luvun 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tutkintavankeuslain (768/2005) 2 luvun 1 §:n 3 ja 4 momentti sekä 3 luvun 8 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 1 §:n 3 ja 4 momentti laissa 808/2011 sekä 3 luvun 8 §:n 2 momentti laissa 394/2015, seuraavasti:

2 luku

Saapuminen vankilaan

1 §

Tutkintavangin sijoittaminen

— —

Vangitsemisesta päättävä tuomioistuin voi pakkokeinolain 2 luvun 9 §:ssä tarkoitetun pidättämiseen oikeutetun virkamiehen tai syyttäjän esityksestä päättää, että tutkintavanki sijoitetaan poliisin ylläpitämään tutkintavankien säilytystilaan, jos se on välttämätöntä tutkintavangin erillään pitämiseksi, turvallisuussyistä tai rikoksen selvittämiseksi. Tutkintavankia ei saa tällöinkään pitää poliisin säilytystilassa seitsemää vuorokautta pidempää aikaa, ellei siihen ole poikkeukselli-

sen painavaa, tutkintavangin turvallisuuteen, rikoksen esitutkintaan tai pakkokeinolain 2 luvun 5 §:n 1 momentin 2 b kohdassa tarkoitetusta vaarasta aiheutuvaa, erillään pitämiseen liittyvää syytä.

Jos tutkintavanki sijoitetaan poliisin ylläpitämään säilytystilaan, sijoittamista koskeva asia ja sen perusteet on otettava tuomioistuimessa käsiteltäväksi yhdessä vangitsemisasian kanssa pakkokeinolain 3 luvun 15 §:ssä tarkoitetun vangitsemisasian uudelleen käsittelyn yhteydessä. Tutkintavanki voi saattaa poliisin säilytystilassa säilyttämisen tuomioistuimen uudelleen käsiteltäväksi myös erikseen. Pidättämiseen oikeutetun virkamiehen tai syyttäjän on saatettava asia tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos tutkintavankia on säilytettävä säilytystilassa yli seitsemän vuorokautta. Tutkintavangin saattaessa asian erikseen tuomioistuimen uudelleen käsiteltäväksi ja pidättämiseen oikeutetun virkamiehen tai syyttäjän saattaessa asian tuomioistuimen käsiteltäväksi säilyttämisen kestäessä yli seitsemän vuorokautta noudatetaan pakkokeinolain 3 luvun 15 §:n 1, 3 ja 4 momentissa säädettyä menettelyä.

3 luku

Sijoittaminen vankilassa, perushuolto ja siirtäminen

8 §

Läsnäolo tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa

— —

Jos vankilassa oleva tutkintavanki kutsutaan henkilökohtaisesti kuultavaksi muuhun viranomaiseen kuin tuomioistuimeen, tutkintavanki voidaan tästä syystä päästää vankilan ulkopuolelle kuulemisen vaatimaksi ajaksi. Tämä aika ei saa matka-aika mukaan lukien olla seitsemää vuorokautta pidempi, ellei siihen ole kuulemisen perusteesta tai muusta vastaavasta perusteesta aiheutuvaa erityisen painavaa syytä. Tutkintavanki voidaan siirtää poliisin ylläpitämään säilytystilaan esitutkinnassa kuultavaksi siitä rikoksesta tai niistä rikoksista, joista hänet on vangittu. Säilyttäminen poliisin tilassa ei saa kuitenkaan kestää yli 12 tuntia, jollei syyteasiaa käsittelevä tuomioistuin asiasta toisin määrää.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

4.

Laki

vankeuslain 3 luvun 1 §:n ja 6 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vankeuslain (767/2005) 3 luvun 1 §:n 2 momentti ja 6 luvun 5 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 3 luvun 1 §:n 2 momentti laissa /2017 ja 6 luvun 5 §:n 2 momentti laissa 393/2015, seuraavasti:

3 luku (Uusi)

Rangaistusajan laskeminen

1 § (Uusi)

Määräaikaisen vankeusrangaistuksen pituuden laskeminen.

— —

Rangaistuksesta rikoslain (39/1889) 6 luvun 13 §:n nojalla tehtävä vapaudenmenetystä vastaava vähennys lasketaan päivinä. Vähennys otetaan rangaistuksen täytäntöönpanossa huomioon sen pituisena kuin tuomioistuimen päätöksessä on määrätty. Lainvoimaiseksi tulleen käräjäoikeuden tuomion antamisen jälkeen toimeenpantu tutkinta-aresti otetaan huomioon rangaistusaikaa laskettaessa noudattaen, mitä 6 luvun 13 §:ssä säädetään. Samaa kalenteriaikaa koskeva vähennys otetaan huomioon vain kerran. Jos tuomittu on mainittuna kalenteriaikana suorittanut vankeusrangaistusta tai muuntorangaistusta, vähennystä ei lasketa tältä ajalta. Vankeusrangaistus on kokonaisuudessaan suoritettu, kun rikoslain 2 c luvun ~~11 §:ssä tarkoitettu koko rangaistus on suoritettu tai mainitun luvun~~ 13 §:ssä tarkoitettu koeaika on päättynyt. Yhdistelmärangaistus on kokonaisuudessan suoritettu, kun vankeuden jälkeinen valvonta-aika tai vankeudeksi muunnettu valvonta-aika on päättynyt.

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2017 vp

6 luku

Siirtäminen vankilasta toiseen

5 §

Läsnäolo tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

— —

Jos vanki kutsutaan henkilökohtaisesti kuultavaksi muuhun viranomaiseen kuin tuomioistuimeen, vanki voidaan tästä syystä päästää vankilan ulkopuolelle kuulemisen vaatimaksi ajaksi. Tämä aika ei saa matka-aika mukaan lukien olla seitsemää päivää pidempi, ellei siihen ole kuulemisen perusteesta, vangin erillään pitämisestä tai muusta vastaavasta perusteesta aiheutuvaa erityisen painavaa syytä.

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

5.

Laki

henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain (1069/2015) 1 §:ään uusi 2 momentti, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

— —

Mitä tässä laissa säädetään Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otetusta, koskee myös pakkokeinolain (806/2011) 2 luvun 12 a §:ssä tarkoitettuun tutkinta-arestiin tai mainitun lain 5 luvun 1 a §:ssä tarkoitettuun tehostettuun matkustuskieltoon määrättyä.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain 1 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapaudenmenetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain (422/1974) 1 a §, sellaisena kuin se on laissa 344/1989, seuraavasti:

1 a §

Milloin joku on määrätty matkustuskieltoon, tehostettuun matkustuskieltoon tai tutkinta-arestiin, hänen oikeudestaan saada korvausta vapautensa rajoittamisesta on voimassa, mitä pidätetyn ja vangitun oikeudesta saada korvausta vapauden menetyksestä on tässä laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan uusi lakiehdotus

7.

Laki

oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 8 §:n 2 momentin 11 kohdan muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 8 §:n 2 momentin 11 kohta, sellaisena kuin se on laissa 381/2003, seuraavasti:

2 luku

Päätösvaltaisuudesta

8 §

— —

Yksi jäsen voi kuitenkin:

— —

11) ratkaista vasta hovioikeudessa esitetyn vangitsemis-, tutkinta-aresti- tai matkustuskielto-vaatimuksen;

— —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Helsingissä 17.10.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kari Tolvanen kok
varapuheenjohtaja Eva Biaudet r
jäsen Tiina Elovaara si
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Ari Jalonen si
jäsen Johanna Karimäki vihr
jäsen Antero Laukkanen kd
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Antti Rantakangas kesk
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Ville Tavio ps
varajäsen Ari Torniainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mikko Monto